

VIH i Salut Mental: Ansietat, depressió, cronicitat i ús de substàncies.

Sebastián Vargas Cáceres

Psiquiatra

Projecte d'Atenció al Chemsex

BCN Checkpoint

BCN
checkpoint
SEXUALITAT · SALUT

World Health Organization

«La salut és un estat de benestar físic, mental i social complet, i no només l'absència d'afeccions o malalties».

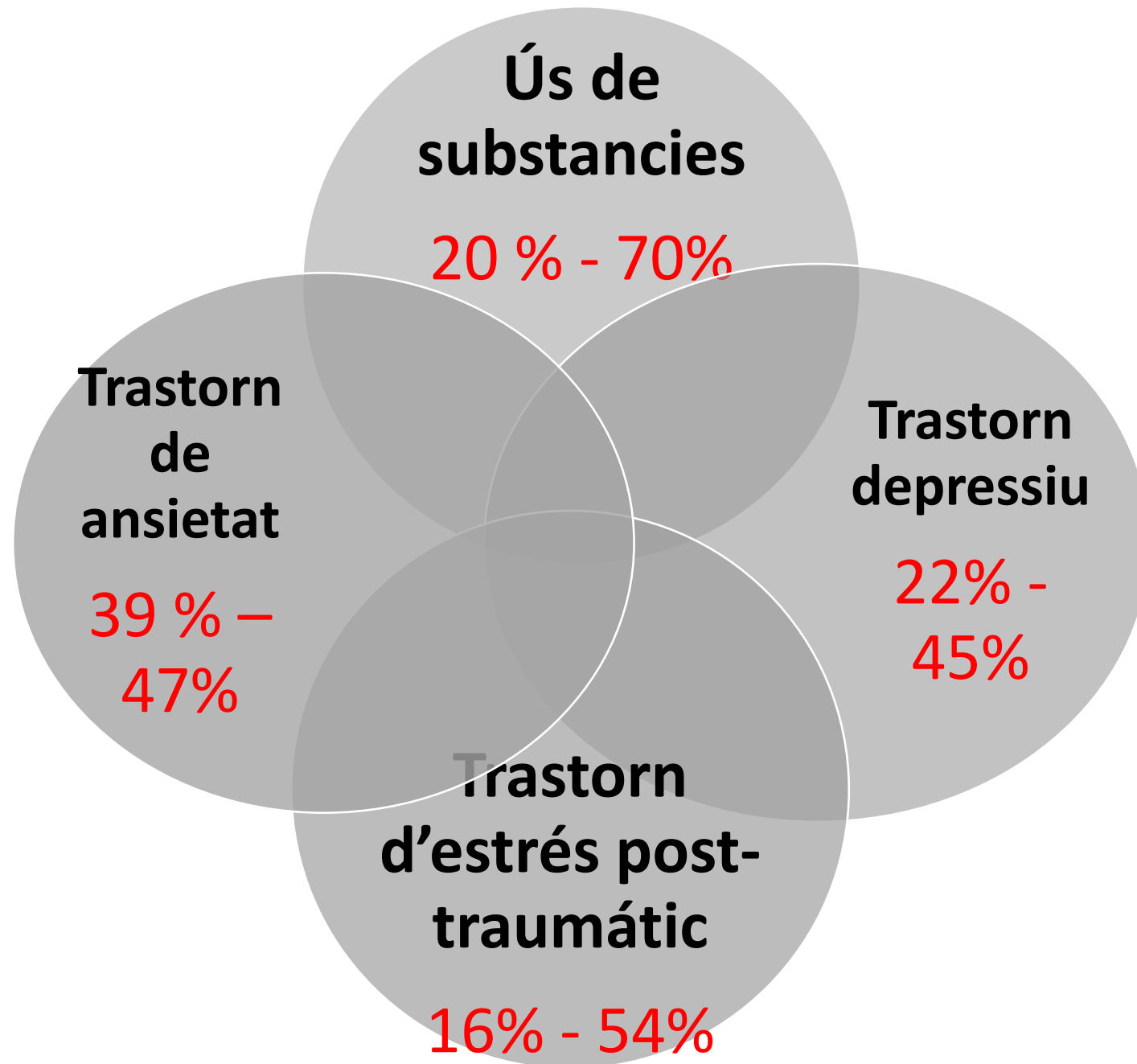

X2 el riesgo de **sufrir depresión** es el doble

+ 40%

presenta síntomas de ansiedad

40%

presenta criterios suficientes para ser **diagnosticado de trastorno mental** pero...

1 de cada 2

personas con VIH y con trastorno mental no ha sido diagnosticada de este último

Els pacients amb VIH i depressió tenen un retard en el diagnòstic, en el tractament i un empitjorament de l'adherència.

Quines són les causes de ter depressió quan tinc un diagnòstic de VIH?

Depressió psicològica

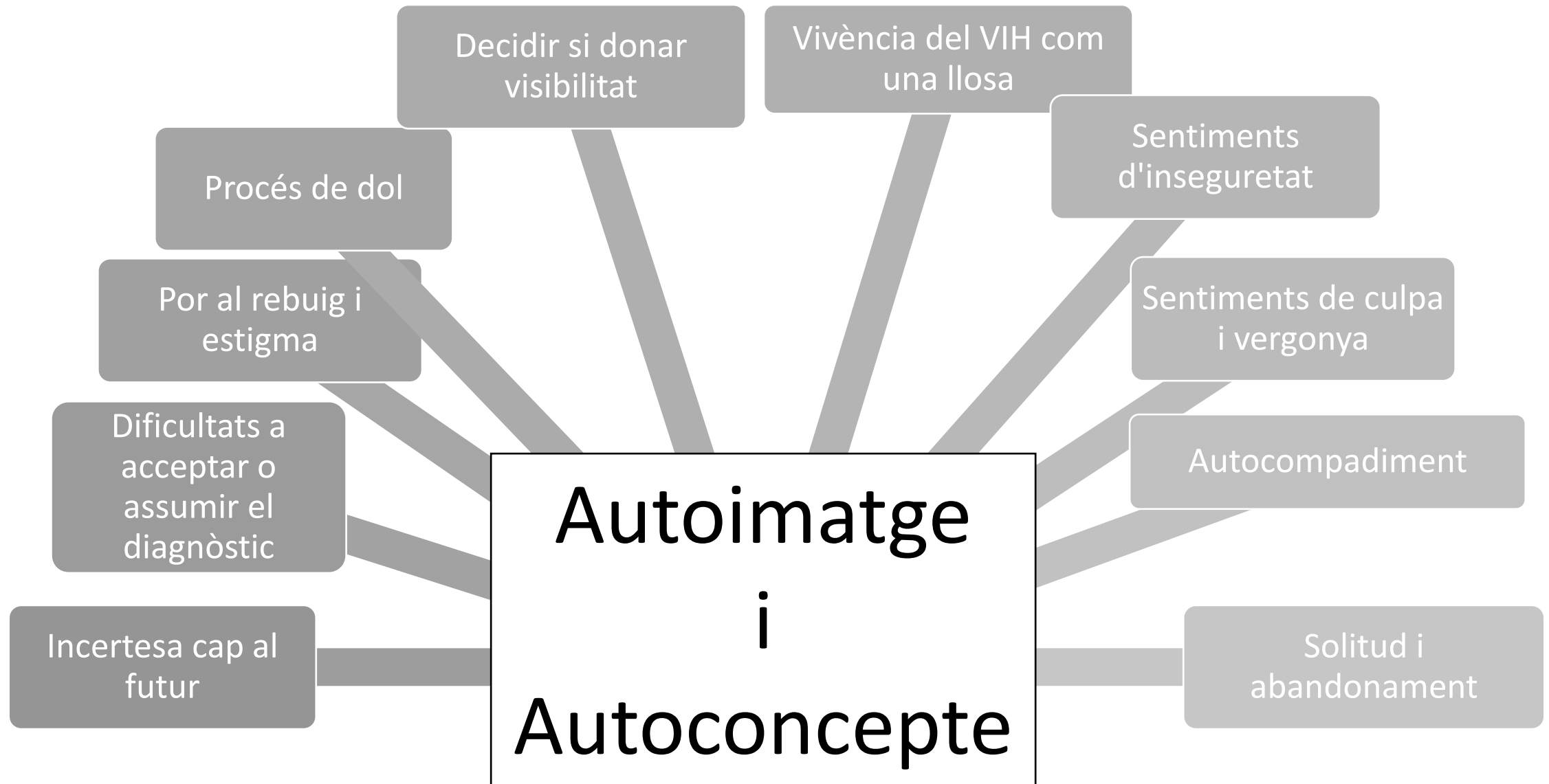
Depressió psiquiàtrica

Depressió tòxica

Depressió neurològica/mèdica

Estrès vital i factors psicològics

- Pèrdua de suport social i aïllament
- Estigma
- Dificultats per obtenir atenció de salut mental

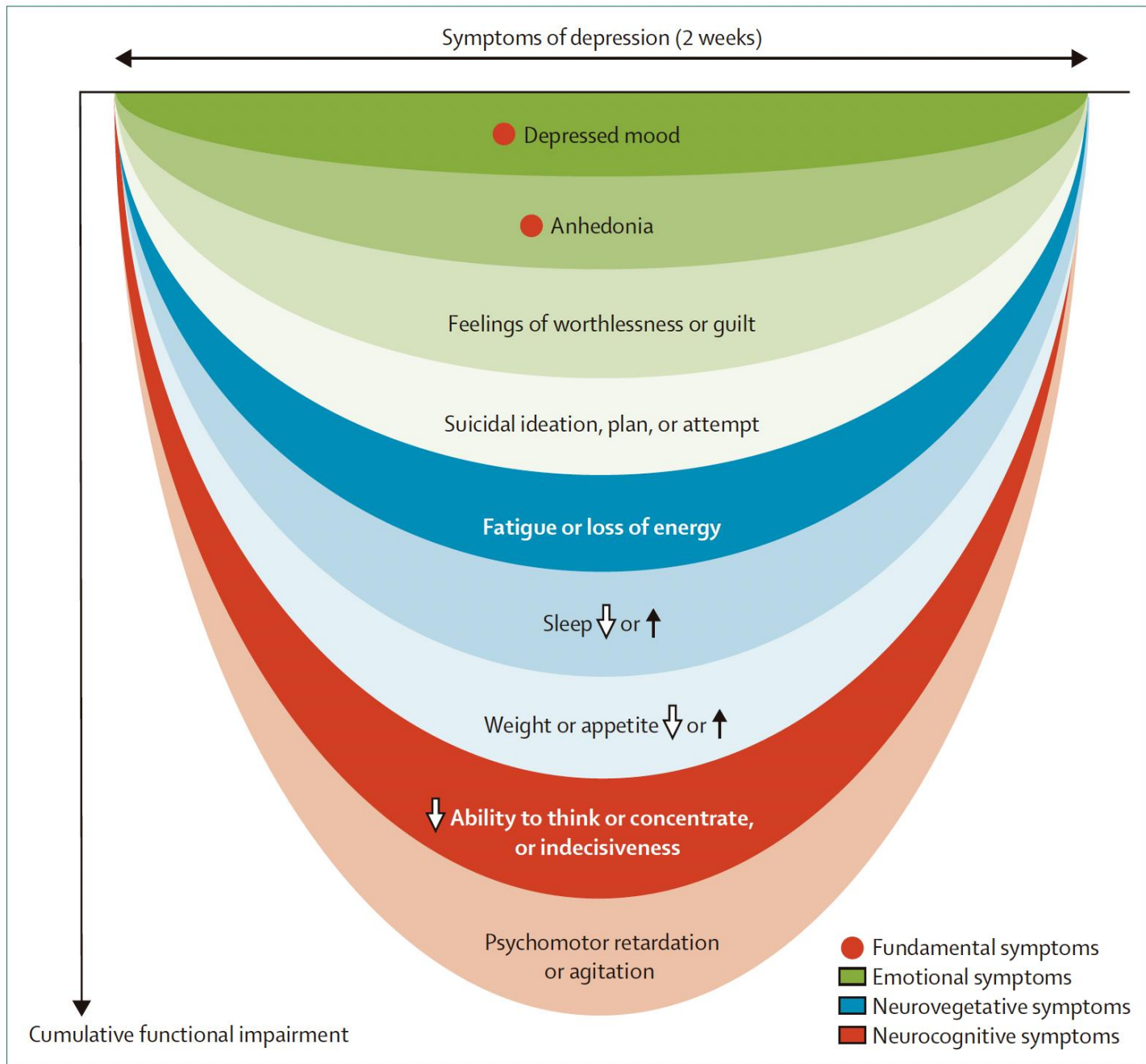
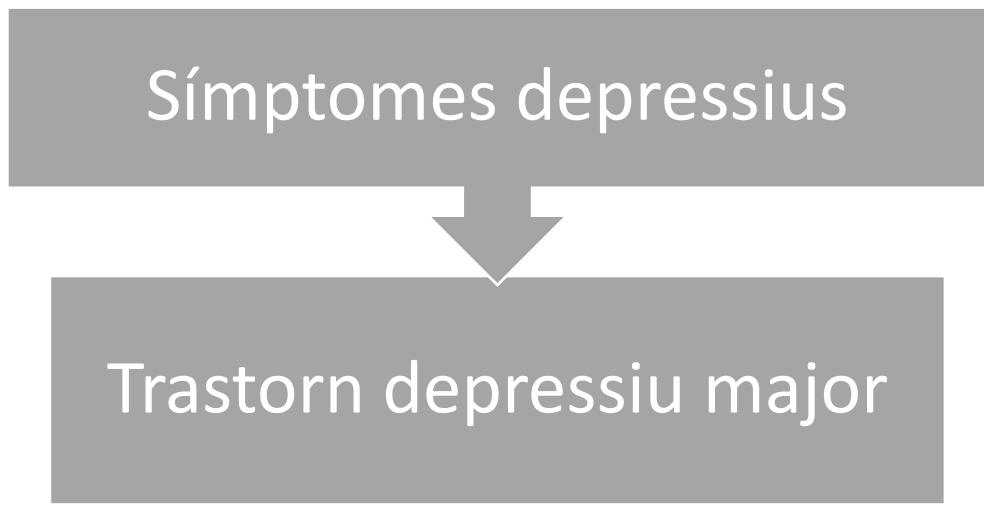
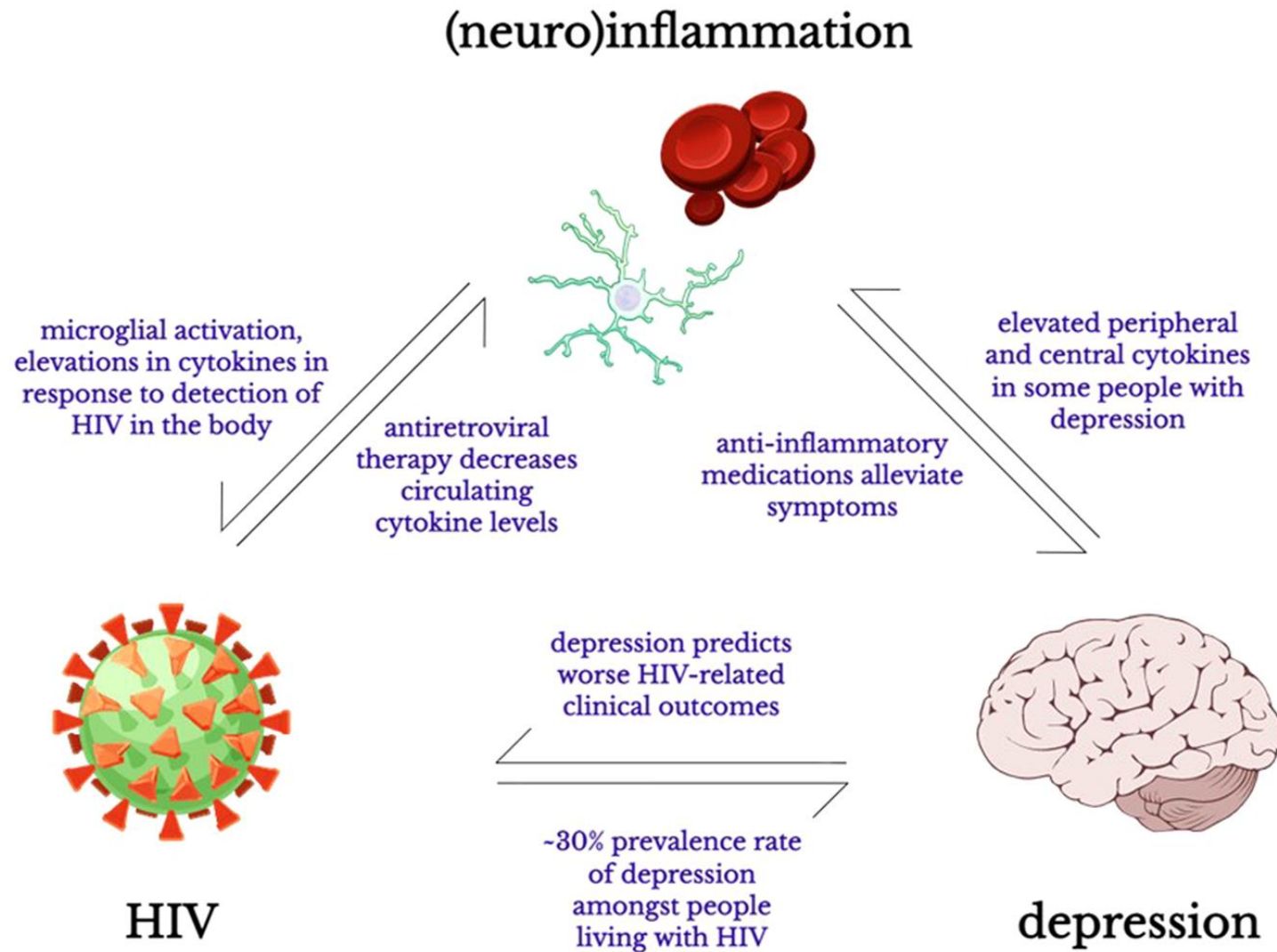

Figure 1: Defining major depressive disorder

Depressió, VIH i Inflamació

Depressió tòxica

- Alguns tractaments estan associats a símptomes emocionals
- **Efavirenz**
- **Dolutegravir**

- Reducció de dosis o discontinuació pot estar indicat.

Quines altres
situacions poden
ter un impacte
negatiu?

Alcohol i VIH

- S'associa amb una pitjor adherència al tractament de VIH.
- S'associa l'alcohol amb una progressió de la infecció.

Chemsex
(metamfetamina, mefedrona,
GHB/GBL, cocaína)

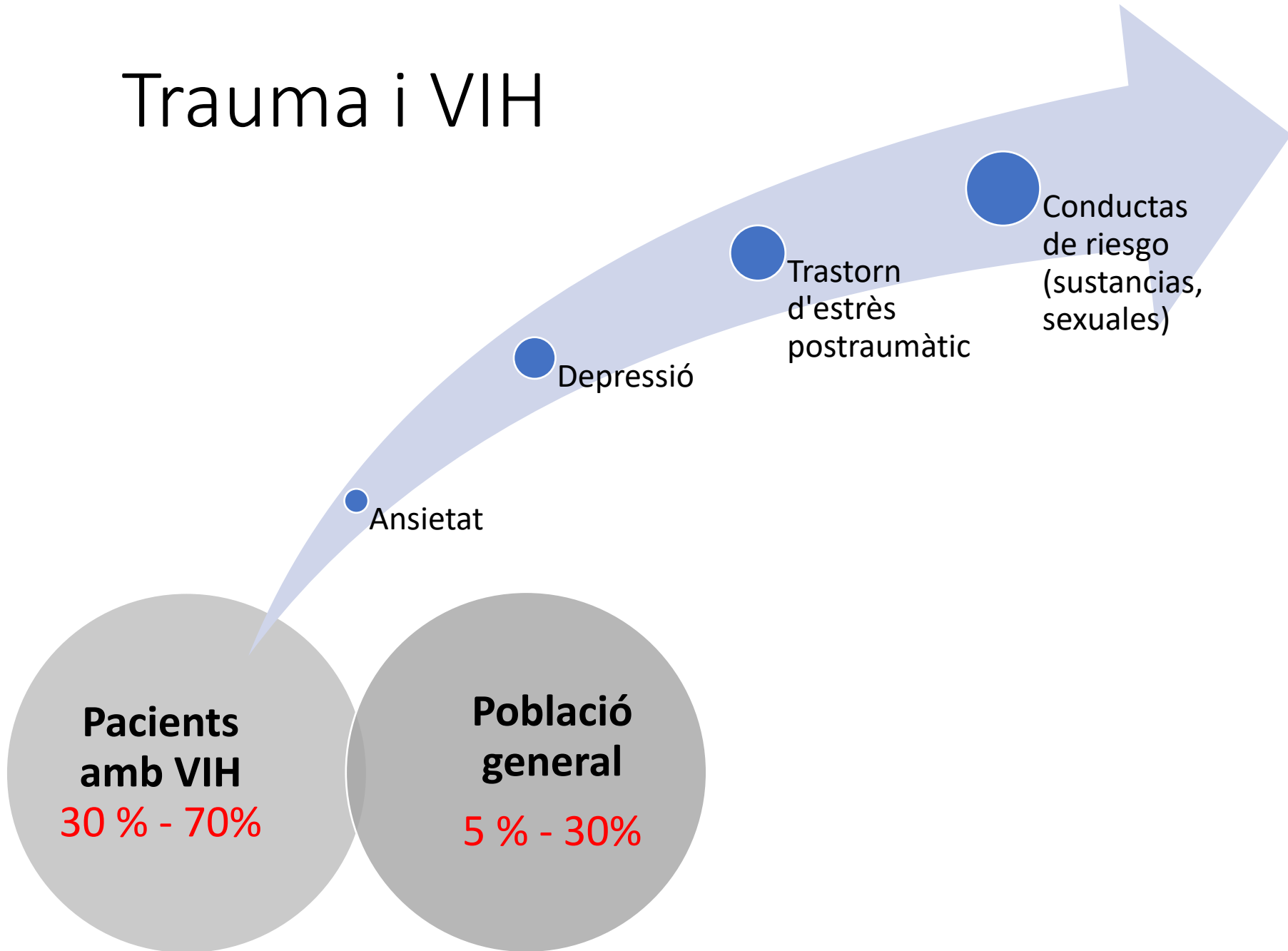

Información, asesoramiento y análisis de sustancias para la gestión de placeres y riesgos

Trauma i VIH

Progressió del VIH

Pacients amb VIH
30 % - 70%

Població general
5 % - 30%

Ansietat

Depressió

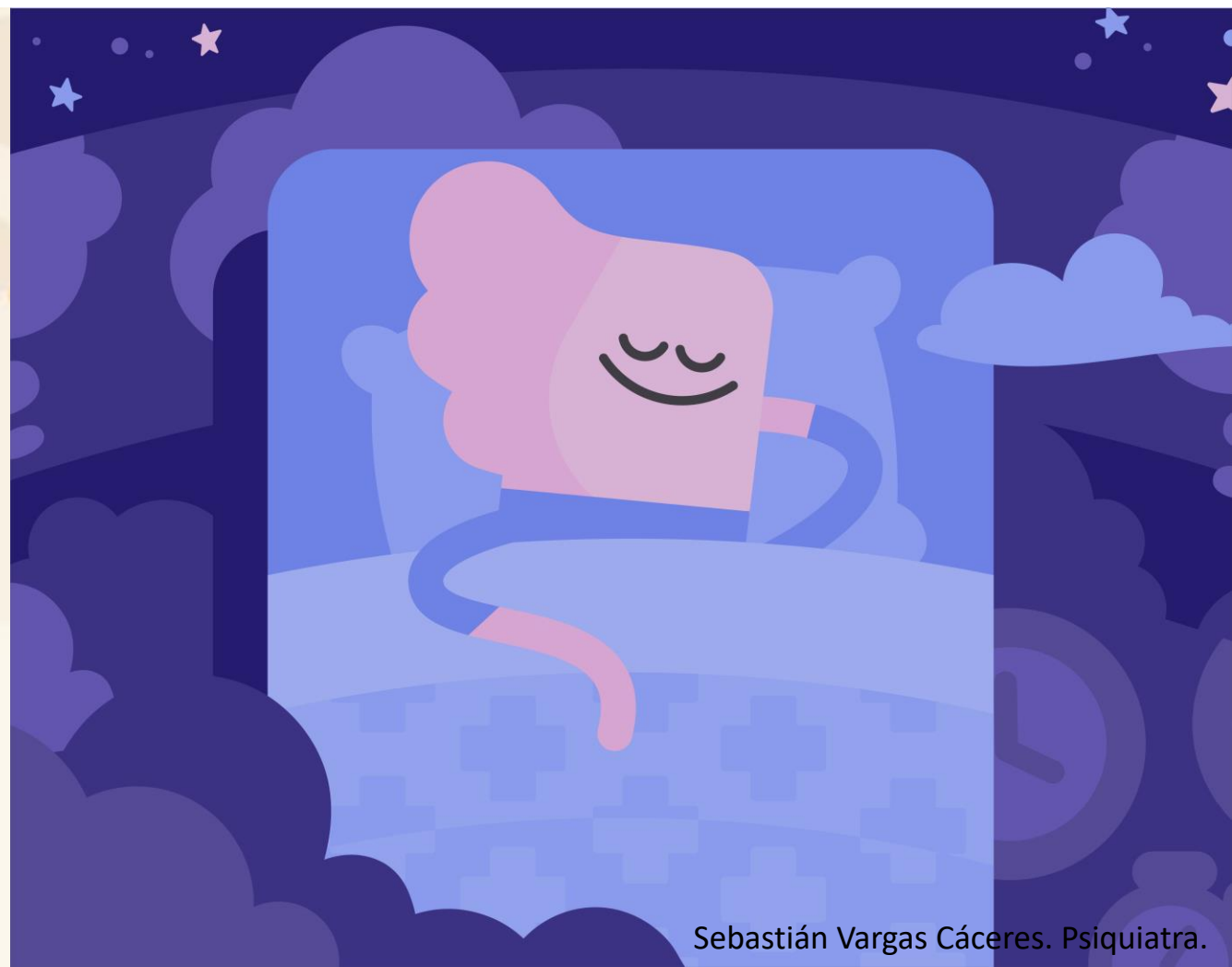
Trastorn d'estrès posttraumàtic

Conductas de riesgo (sustancias, sexuales)

- Quines coses puc fer per estar millor?

Mesures generals

Higiene del sueño

Con la higiene del sueño se pretende crear mejores hábitos del sueño y romper con la creencia de que “estos factores ni me afectan ni son importantes”.

Medidas de higiene del sueño:

1. Mantener un horario fijo para acostarse y levantarse, incluidos fines de semana y vacaciones.
2. Permanecer en la cama el tiempo suficiente, adaptándolo a las necesidades reales de sueño. Reducir el tiempo de permanencia en la cama mejora el sueño y al contrario, permanecer durante mucho tiempo en la cama puede producir un sueño fragmentado y ligero.
3. Evitar la siesta. En casos concretos, se puede permitir una siesta después de comer, con una duración no mayor de 30 minutos.
4. Evitar las bebidas que contienen cafeína y teína. Tomadas por la tarde alteran el sueño incluso en personas que no lo perciben.
5. El alcohol y el tabaco, además de perjudicar la salud, perjudican el sueño y, en este sentido, se debe evitar su consumo varias horas antes de dormir.
6. Realizar ejercicio regularmente, durante al menos una hora al día, con luz solar, preferentemente por la tarde y siempre al menos tres horas antes de ir a dormir.
7. En la medida de lo posible mantenga el dormitorio a una temperatura agradable y con unos niveles mínimos de luz y ruido.

8. El hambre y las comidas copiosas pueden alterar el sueño. Evitar acostarse hasta que hayan pasado dos horas después de la cena. Si se está acostumbrado a ello, tomar algo ligero antes de la hora de acostarse (por ejemplo, galletas, leche o queso), no tomar chocolate, grandes cantidades de azúcar y líquidos en exceso. Si se despierta a mitad de la noche, no comer nada o se puede comenzar a despertar habitualmente a la misma hora sintiendo hambre.
9. Evitar realizar en la cama actividades tales como: ver la televisión, leer, escuchar la radio...
10. Evitar realizar ejercicios intensos o utilizar el ordenador en las dos horas previas al sueño nocturno.

Para pacientes mayores tener en cuenta además:

1. Limitar el consumo de líquidos por la tarde, sobre todo si la frecuencia urinaria es un problema.
2. Pasar tiempo al aire libre y disfrutar de la luz solar.
3. Caminar y hacer ejercicio en la medida de sus posibilidades, pero no cerca de la hora de acostarse.
4. Tener en cuenta los efectos que ciertos medicamentos pueden tener sobre el sueño. Los estimulantes a la hora de acostarse y los sedantes durante el día pueden afectar de forma desfavorable al sueño.

Suspendre hàbit tabàquic

- Centres d'Atenció Primària

Dieta saludable

- Menjar en una taula més que al sofà o llit.
- Evitar TV, RR.SS., telèfons mòbil...
- Menjar a poc a poc: Pren almenys **15-20 min** que el cervell registri que el teu estómac estigui ple.

Ejercicio regular

- **30 minutos** d'exercici aeròbic moderat (trotar, nadar, anar en bicicleta...)
- Mantener-se actiu fins on sigui possible, i de manera **progressiva**.
- **Qualsevol activitat física**, encara que sigui lleu, produirà beneficis (caminar, ballar,...)

Considereu consum problemàtic d'alcohol o altres substàncies.

El **consumo de alcohol perjudica la salud**

y consumir por encima de estos límites se asocia con una mayor mortalidad

El riesgo sólo se evita si no consumes alcohol

Reduce tu consumo

Márcate al menos **2 días libres de alcohol** por semana

**Identificar les meves emocions. Comentar-
ho amb el meu metge**

Valorar TARV

Mindfulness

“Pareu atenció d'una forma particular, amb propòsit, en el moment present i sense jutjar”
Kabat-Zinn, 1994

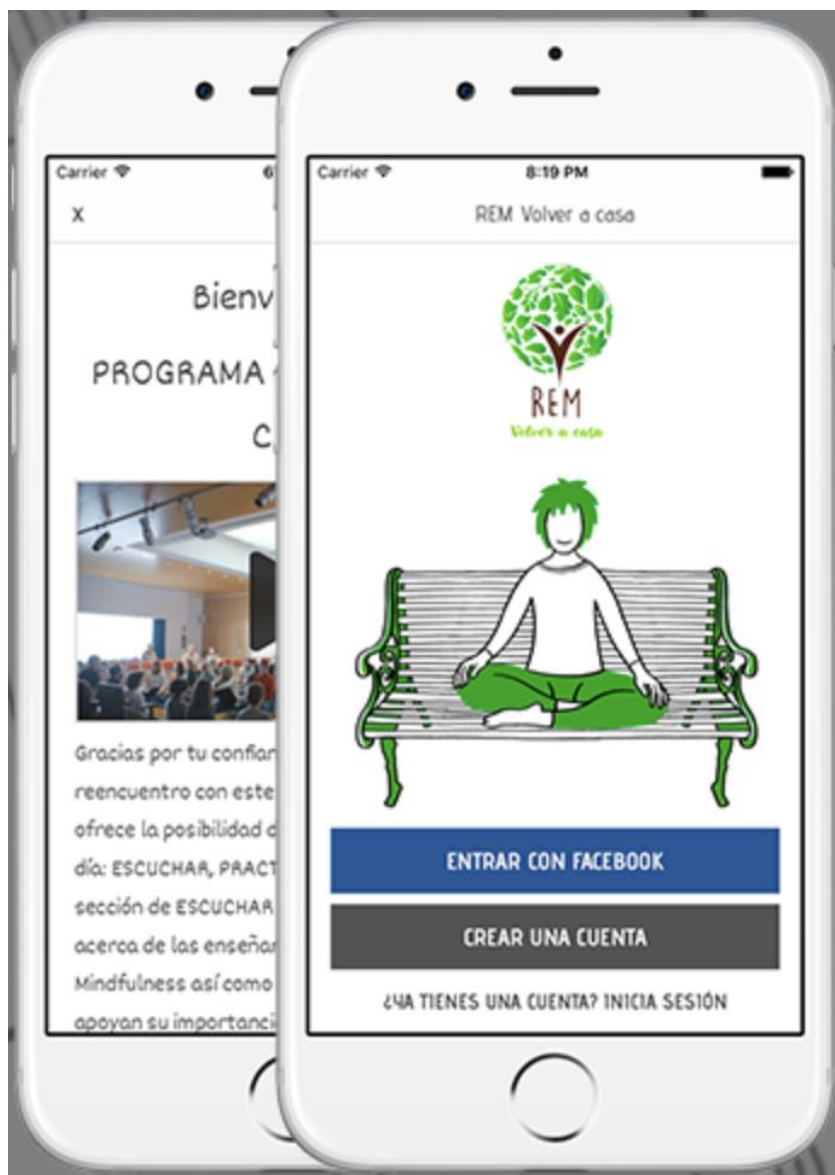

© 2013 Mind Garden, Inc.

Letting Go

Jon Kabat-Zinn, PhD

UAMx: Introducción a la Regulación Emocional basada en Mindfulness

★★★★★ 4.8 stars 14 ratings

Entrena la mente para traerla al momento presente, toma conciencia y gestiona un amplio espectro de emociones con amabilidad a través de la práctica de Mindfulness.

✓ Información inicial

✓ 1. Qué es Mindfulness (Llevaba tanto tiempo apartado de mí...)

✓ ¡Empezamos!

✓ Escuchar y explorar

✓ Práctica formal

✓ Material complementario

✓ Evaluación

Evaluación due Nov 25, 2023, 10:38 PM GMT+1

✓ 2. Bailando con las emociones (Le pregunté a la criatura ávida dentro de mí...)

✓ 3. Cultivando emociones saludables (El alma está aquí para su propio disfrute...)

✓ 4. La relación con atención plena (Ver el mundo en un grano de arena...)

On puc acudir
si crec que
necessito
d'ajuda
professional?

Centre de Salut Mental
d'Adults (CSMA)

Centre d'Atenció i Seguiment
a les Drogodependències
(CAS)

Unitats de VIH (equip de
psiquiatres i psicòlogues)

Guia ONG VIH/Sida de Catalunya

ABD. Associació Benestar i Desenvolupament

Persones amb VIH/Sida, Joves, Població en general,
Persones immigrants, UDVP, Dones, HSH
C/Quevedo 2 baixos 08012 BARCELONA T 932890530
www.abd.org/inicio
abd@abd-ong.org
Facebook: @abd.ong
Instagram: @com/abd_ong
Twitter: @abd_ong
Dl a Dj de 8h a 20h i Dv de 8h a 15 h

Associació ActuaValles

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals,
Població en general, LGTBIQ+, Persones immigrants, Dones
PASSEIG GAUDÍ 31 08203 SABADELL T 937271900
www.actuaValles.org / actuaValles@actuaValles.org
Facebook: @actuaValles
Twitter: @actuaValles
Instagram: @actuaValles
Dl a Dv de 10h a 14h i de 15h a 18h

Associació Antisida de Lleida

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals, Joves,
Població en general, LGTBIQ+, Persones immigrants,
UDVP, Dones, HSH
(Central) C/ Lluís Besa, 17 Baixos 25002 Lleida T 973261111
www.antisidalleida.org / consulta@antisidalleida.org
Facebook: @Associació Antisida de Lleida
Twitter: @associacio_antisida_lleida
Instagram: @antisidalleida
Dl a Dv de 9h a 14h i de Dl a Dj de 15h a 19h
També ens pots trobar a les nostres seus de:
El Pont de Suert, La Seu d'Urgell, Balaguer i Mollerussa.

Associació Ciutadana Antisida de Catalunya

Persones amb VIH/Sida, Població en general, Persones
immigrants, UDVP, Persones sense llar
C/ De La Lluna, 11 baixos 08001 Barcelona T 933170505
www.acasc.info / coordinacio@acasc.info
Facebook: @Associació ACASC
Dl a Dv de 9h a 15h

Associació Comunitària Anti Sida de Girona-ACAS

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals, Joves,
Població en general, LGTBIQ+, Persones immigrants,
Infants / Famílies, UDVP, Dones, HSH
Plaça Sant Ponç 9 , 4rt Zona 17007 Girona T 972219282
acasgi@acasgirona.org
Dl a Dv de 9.30h a 13h
i Dl a Dj de 16.30h a 19.30h

ARA. Associació de Serveis i Formació Socioeducativa

Població en general, Professionals socio sanitàries,
Infants / Famílies, Dones
Ronda de la Torrassa nº105, 3r 08903 L'Hospitalet de Llobregat
T 934310689
www.associacioara.cat
info@associacioara.cat
Facebook: @ARAassociacio
Twitter: @associacioara
Dl a Dc de 9h a 20h i Dj i Dv de 9h a 16h

Associació d'estudiants de Ciències de la Salut (AECS)

Joves, Estudiants de ciències de la Salut i fins un any postgrau
C/ Major de Can caralleu, 1-7 8017 Barcelona
www.aecs.org
secretaria@aecs.org
Instagram: @tufasaecs
A qualsevol hora :)

Associació Equip de Treball sobre Immigració i Salut (ETIS)

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals, Joves,
Persones immigrants, Professionals socio sanitàries, Dones
Carrer Sant Oleguer Num 17 08001 Barcelona
infoetis@gmail.com
Dl, Dc i Dj de 10h a 14h i Dt i Dv de 10h a 18.30h

Asociación Stop Sida

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals, LGTBIQ+,
Persones immigrants, Professionals socio sanitàries, UDVP,
HSH, Usuaris de chemsex
Consell de Cent 246, 1r-2a 08011 Barcelona T 934522435
www.stopsida.org / stopsida@stopsida.org
Facebook: @StopSida.org
Twitter: @StopsidaONG
Instagram: @stopsidaoficial
Dt a Dv de 10h a 14h i Dl a Dj de 16h a 19.30h

Assexora'Tgn (Associació Comunitària de Salut Sexual del Camp de Tarragona)

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals, Joves,
Població en general, LGTBIQ+, Persones immigrants,
Professionals socio sanitàries, Dones, HSH
Plaça Imperial Tarraco, 1 43003 Tarragona / T 665640435 - 622020297
www.assexoratgn.blogspot.com.es / sstarragona@gmail.com
Facebook: @assexora'tgn / Twitter: @assexoratgn
Instagram: @assexoratgn
Dl a Dv amb cita prèvia

Creación Positiva

Persones amb VIH/Sida, Població en general, LGTBIQ+,
Professionals socio sanitàries, Dones
C/ del Carme 16 pral 1º 08001 Barcelona T 934314548
www.creacionpositiva.org
crea@creacionpositiva.org
Facebook: @CreaPositiva / Twitter: @CreaPositiva
Instagram: @CreaPositiva
Dl a Dv de 10h a 14h i Dl a Dj de 16h a 19.30h

Fundació Àmbit Prevenció

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals,
Joves, LGTBIQ+, Persones immigrants, UDVP, Dones
Sant Germà, 5, 1ra 08004 Barcelona / T 932371376
www.fambitprevencio.org / info@fambitprevencio.org
Facebook: @fundacio.ambitprevencio
Instagram: @ambitprevencio
Twitter: @fambitprevencio
De 8.30h a 16h

Fundació Autònoma Solldària

Joves, Estudiants universitaris/es
L'Àgora (Edifici R) Plaça Cívica. Campus de la UAB 08193
Bellaterra (Cerdanyola del Vallès) T 93 581 24 85
fas@uab.cat (General) / fas.salut@uab (Àrea salut T 93 581 34 55)
Facebook: @FAS.UAB / Instagram: @fas.uab / Twitter: @fas_uab
L'horari d'atenció de l'Espai de la FAS és de Dl a Dj de 10h a 18h
i Dv de 10h a 14h / Juliol de 9h a 14h / Agost tancat

Fundació Salut i Comunitat

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals, Joves,
Població en general, LGTBIQ+, Persones immigrants, Infants
/ Famílies, UDVP, Dones, HSH
Belchite, 9-1, local 8906 L'Hospitalet de Llobregat
T 934370528 Persona de contacte: Silvina Magnani
Zona d'actuació: Barcelona i l'Hospitalet del Llobregat
www.fsync.org / pait@fsync.org
De 9h a 17h

Gais Positius

Persones amb VIH/Sida, LGTBIQ+, HSH
C/ Comte Borrell, 22 (Centre LGTBI de Barcelona) 08015
Barcelona T 93 298 06 42
www.gaispositius.org
gaispositius@gaispositius.org
Facebook: @gaispositius
Instagram: @gaispositius
Twitter: @gaispositius
Prova ràpida: Dl a Dv de 10h a 14h / Dt i Dj de 15.30h a 19h
Resta Serveis: Dl a Dv de 10h a 14h i de Dt a Dv de 15.30h a 19h

Grupo de Trabajo sobre Tratamientos del VIH GTT

Persones amb VIH/Sida, Treballadors/es sexuals, Població
en general, LGTBIQ+, Persones immigrants, Professionals
socio sanitàries, UDVP, Dones, HSH
Carrer Avinyó 44 - 3 planta 8002 Barcelona T 932080845
www.gtt-vih.org
administracion@gtt-vih.org
Facebook: @gtt.vih
Twitter: @gttVIH
De 9h a 18h

JIS. Joves per la Igualtat i la Solidaritat

Joves, Població en general
Ronda de la Torrassa nº105 3r pis 08903 L' Hospitalet T 934219310
www.joves.org info@joves.org
Facebook: Joves per la Igualtat i la Solidaritat (JIS)
Instagram: @associaciojis / Twitter: @associaciojis
Dl a Dc 9h a 20h / Dj i Dv 9h a 16h

L'Associació Drets Sexuals i Reproductius

Persones amb VIH/Sida, Joves, Població en general, LGTBIQ+,
Persones immigrants, Professionals socio sanitàries, Dones
coordinacio@lassociacio.org | www.lassociacio.org
www.lobservatori.lassociacio.org / Tel. 933055322 - 663917170
Facebook: @lassociacio
Instagram: @lassociacio
Twitter: @lassociaciiodrs
Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS)
C/ La Granja 19 baixos
Tel. 93 415 10 00 | www.centrejove.org
Dl a Dv de 10h a 20h

Metges del Món

Persones amb VIH/Sida, dones en situació de prostitució,
Població general, Dones, LGTBIQ+ Persones migrants
C/Ortigosa 14 2on 4a 8003 Barcelona
932892715 / 686455557 (Mòbil)
www.metgesdelmon.cat / catalunya@medicosdelmundo.org
Facebook: @metgesdelmoncatalunya
Instagram: @metgesdelmoncat
Twitter: @metgesdelmonCAT

Sida Studi

Joves, Població en general, LGTBIQ+,
Professionals socio sanitàries, Infants / Famílies, Dones
Carrer del Carme, 16 principal 08001 Barcelona
T 932681484
www.sidastudi.org
sidastudi@sidastudi.org
Facebook: @sidastudi
Instagram: @sida_studi
Twitter: @sidastudi
De Dl a Dv de 10h a 14h i Dt i Dj de 16h a 20h

...I si tinc
pensaments
suïcides...

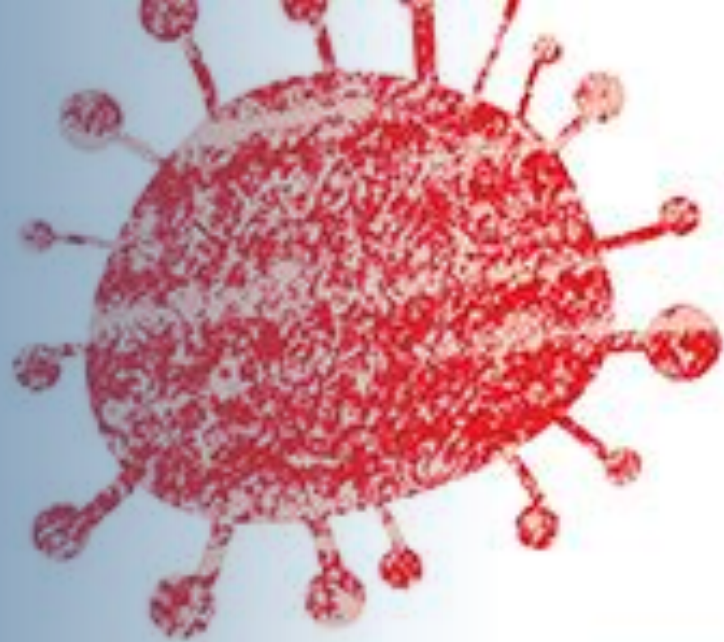

Conclusions

- L'autocura és essencial (dieta saludable, exercici regular, suspendre el tabac...)
- Intentar realitzar els canvis poc a poc
- Aníma-t a la pràctica del Mindfulness
- Sigues proactiu. Reconeix les teves emocions, i dir-ho al teu metge.

An illustration of a person with brown hair, wearing a purple long-sleeved shirt and blue pants, sitting in a meditative pose on a light blue floor. The person's eyes are closed, and their hands are resting on their knees. Surrounding the person are various icons: a brain with gears, a heart with a pulse line, a bunch of bananas, a green broccoli, and a sliced avocado in the upper left; a pair of purple dumbbells in the lower left; and a blue pill bottle with a red and white capsule and a yellow pill in the lower right. The background is a light blue gradient with dashed lines connecting the icons to the person.

Aprendre a ser amable amb
tu mateix!!

Gràcies per la seva
atenció

Vivint amb VIH